

Träffa oss på torget den 21/12 klockan 17.00–20.00.

Vi bjuder på glögg och pepparkakor!

(och kanske en liten överraskning...)

Från oss alla till er alla - En riktigt god jul!

HÄRNÖSAND
ENERGI & MILJÖ

– Du kan lita på oss!



HEMABinfo

ges ut av
Härnösand Energi & Miljö AB
Ansvarig utgivare: Andreas Einarsson
E-post: andreas.einarsson@hemab.se
Telefon: 0611-55 75 00 • www.hemab.se

3 bra saker att kolla med din fjärrvärme

Inför de kalla månaderna kan det vara bra att du ser över din fjärrvärmeanläggning. Tre enkla saker att kolla:

1. Finns det något läckage från fjärrvärmecentralen?

Om det droppar från centralen kan det till exempel vara en packning som behöver bytas.

2. Finns det luft i systemet?

Ett porlande ljud i elementen kan betyda att du behöva lufta dem. Det gör du enkelt med en luftningsnyckel.

3. Är det rätt tryck på cirkulationen?

I en normalstor villa ska mätaren på centralen stå på 1 bar. Då är det rätt tryck i systemet. Om trycket är lågt så kan du fylla på vatten genom att vrida på en kran på centralen (se instruktionsmanualen).

När du har gjort din koll och eventuella åtgärder så kan du lugnt luta dig tillbaka och njuta av att det är varmt och skönt i hela huset. Vi på HEMAB hjälper dig såklart gärna om det behövs.

Snö, kyla och tö – några tips och påminnelser inför vintern

Vintern innebär alltid särskilda utmaningar för avfallshanteringen. Här kommer några tips!

- Om du har ställt ut kärlen kvällen innan och det har snöat under natten – skotta runt kärlet och sanda gärna lite för att minska halkrisken för våra chaufförer.
- Tänk på att om snöröjningen har varit hos dig så kan det finnas en snövall framför sopkärlet. Om chauffören inte kommer åt kärlet så kan hen inte heller tömma dem. Försök skotta undan så undviker du att få en extra tömning som kostar pengar.
- Växlande väder med kyla och tö om vartannat medför lätt fastfrysning av såväl soppåsar som matavfallspåsar i kärlen. Om du har en hink med lock kan du ställa ut soppåsen i hinken en stund innan du slänger den i kärlet. På så vis minskar risken för fastfrysning. Se också till att matavfallspåsen inte är fuktig när du slänger den. Ta hellre en extra påse så minskar risken för fastfrysning.



ORD FRÅN INGEMAR

SÅ GÅR VI ÄNNU EN vinter till mötes. Den tidiga snön i november bådade en riktig vargvinter, men som så många gånger förr har vädret i skrivande stund nyckfullt ändrats och gått över i tö. Men vem vet, än finns det hopp om en vit jul.

DET NYCKFULLA VÄDRET kan ställa till det för oss, när det kommer stormar eller blötsnö som påverkar vårt elnät eller stora snömängder och halka som försvårar för våra chaufförer att komma fram för att tömma ditt sopkär. Vi gör allt vi kan för att jobba förebyggande och vara beredda när ovädret kommer, oavsett om det gäller snö, bläst eller halka. Vi ber också om er hjälp att skotta runt sopkär och att ni hör av er till oss om ni skulle upptäcka ett träd som ligger mot en

elledning till exempel. Sådan hjälp är ovärderlig för oss.

DEN 21 DECEMBER finns vi på torget och bjuder på glögg, pepparkakor och någon liten överraskning. Det känns viktigt för oss att finnas där ni finns, så kom gärna förbi på en pratstund och ta en paus i julstressen.

Jag och mina medarbetare önskar er alla en skön och vilsam julhelg!

Ingemar Forzellius
Ingemar Forzellius, VD

HÄRNÖSAND
ENERGI & MILJÖ

– Du kan lita på oss!

OM VAD VI GÖR FÖR DIG SOM KUND

HEMABinfo



Foto: Andreas Einarsson

Vi är beredda på oväder – är du?

Vintern är här och med den ökar risken för stormar som ställer till det för elnätet. Vårt vädersäkringsprojekt är en del i det förebyggande arbetet för att säkra störningsfria leveranser även under vintertid.

Vädersäkringsprojektet innebär att vi år 2020 ska ha ersatt samtliga högspänningsledningar som är luftburna med nedgrävd kabel. I dagsläget gräver vi ner 3–4 mil ledning per år.

Vårt mål är alltid att bli klara med planerade markförläggningar under grävsäsongen, så att de nya dragningsarna kan driftsättas innan stormsäsongen,

säger Per Mellberg, affärsområdeschef på Elnät. Den tidiga snön ställde till det lite för oss i år, men vi jobbar på för att hinna med så mycket som möjligt.

Förutom vädersäkringsprojektet finns det såklart rutiner för att se över utrustning som kommer behövas inför vintern, som till exempel verktyg och arbetsmaskiner, så att allt är i gott skick när de behövs.

Vi har även elsamverkan med andra nätbolag, säger Mellberg. Vi genomför övningar tillsammans och bedriver ett förberedande arbete med resurslistor och tydliga kontaktvägar för att kunna arbeta så effektivt som möjligt vid skarpt läge.

forts. nästa sida

Ät klimat-smart i jul



Så undviker du stopp i ditt avlopp



Kom ihåg att skotta i vinter



Ny råvattenledning säkerställer störningsfri leverans av vatten

Nu lägger vi ner en ny vattenledning för råvatten från Bondsjön till vattenverket. Den gamla ledningen byggdes 1961 och börjar därför bli uttjänt.

— *Våra kunder kommer troligen inte märka något alls av bygget*, säger Tobias Sjöstrand, affärsområdeschef på Vatten. *Inflödet av vatten till vattenverket påverkas inte*, konstaterar han.

Råvattenledningen kommer vara 560 millimeter i diameter och sträcka sig 310 meter.

— *Arbetet ingår i vår långsiktiga underhållsplan*, säger Sjöstrand. Gamla ledningar behöver bytas ut för att vi ska kunna bibehålla säkra leveranser av dricksvatten med god kvalitet. Om allt går som planerat är arbetet klart före jul.

Några få avvikande öppettider

Vi har, med några få undantag, öppet som vanligt under jul- och nyårshelgerna. De öppettider som avviker är följande:

Lördagen den **24 december**,
måndagen den **26 december** och
lördagen den **31 december** har vi stängt på samtliga av våra anläggningar.

Torsdagen den **5 januari** stänger växelklockan 12. Fredagen den **6 januari** har vi stängt på samtliga av våra anläggningar. Lördagen den **7 januari** har Härnösands kretsloppspark öppet klockan 10-14. Övriga dagar har vi öppet som vanligt. Detaljerade öppettider kommer publiceras på vår webbsida, www.hemab.se, den 19 december.

Norrland relativt förskonat

Mellansverige har varit relativt förskonat från stormar, jämfört med södra Sverige. En av de mest kända stormarna drabbade även Härnösand, nämligen Julstormen 1902. I journalen från Härnösand står det: "Emellan kl 5 fm och 12 m orkanartade vindar". Stormen drabbade dock södra Sverige värst, där bland annat järnvägsbanor raserades, stora fartyg slungades upp på land och kallbadhus totalförstördes.

Närmast i minnet för oss i Härnösand ligger troligen Ivar, som slog till natten mot Lucia 2013. Återkomsttiden* för Ivar beräknas till mellan 20 och 50 år, så förhoppningsvis dröjer det innan en liknande storm återkommer.

**Med Återkomsttid menas att en specifik händelse i genomsnitt inträffar eller överträffas en gång under den angivna tidsperioden.*

Är du beredd på ett strömavbrott?

Tyvärr finns det ju inga garantier när det gäller vädret, så om det skulle bli strömavbrott – är du beredd?

- En batteridrivna radio är bra att ha för att kunna följa läget via P4.

- Ha reservbelysning hemma i form av ficklampor, stearinljus, värmeljus och tändstickor.

- Det är bra att ha filtar, sovsäckar och varma kläder tillgängliga, om huset blir utkyllt.

- Prenumerera på HEMABs driftinformation. Så länge du har tillgång till mailen får du uppdateringar om strömavbrottet från oss den vägen.

Ordinarie entré som nu är tillfälligt stängd.

Ny, tillfällig entré som nås via innergården.



Juletid och julemat

■ Många av oss ser nu fram emot att vi närmar oss julhelgen och att få njuta lite extra av julmat, julgodis, glögg och pepparkakor. För visst äter vi gärna lite extra mycket över helgerna? Tyvärr finns också risken att vi, liksom förra året, blir less på julmaten och det är lätt att mycket slängs i onödan. Men lugn, bara lugn. Vi har några tips för att undvika det!

Tänk förebyggande

- En skinka av en välmående gris väger 5-7 kilo, gör du av med så mycket? Du kanske kan dela julskinkan med någon?

- En kokt skinka klarar sig minst en vecka i kylen. Lukta och smaka! Det gäller allt på julbordet. Lita på dina sinnen!

- Var realistisk. Vad brukar det bli över av? Gör eller köp lite mindre av det i år.

- Ta fram lite i taget så behöver du slänga mindre.

Ta hand om resterna

- Frys in resterna av skinkan, skiva eller tärna så kan du tina och ha den som picknickskinka, i en omelett eller i en pastasås till exempel.

- Gör om julfresterna till helt nya maträtter!

- Överbliven risgrönsgröt går att göra plättar av, panera och fritera eller göra saffranspannkaka av.

Vi önskar dig en frejdefull, matglad och klimatsmart jul!



Ursäkta röran – vi bygger om!

■ Nu bygger vi om på Västra Ringvägen, för att göra miljön vid vårt kundmottagande ännu bättre och trevligare.

Ombyggnationen medför att vi tillfälligt måste flytta vår kundentré till innergården. Vi har skyltat med orangea pilar för att underlätta för dig som kund att hitta in till oss. Ingång sker genom grinden mot Västra Ringvägen eller via de stora grindarna vid Torsgatan. Om du är i behov av handikapparkering finns det en sådan på innergården, intill den tillfälliga entrén. Välkommen!

Nya priser 2017

■ **Vår styrelse har nu fastställt de nya priserna för 2017. Vissa prisjusteringar har gjorts, men några priser hålls även oförändrade.**

Priserna i rutan till höger är några av de förändringar som görs i taxan inför 2017. Mer utförlig information finner du på www.hemab.se. Alla jämförelsepriser är inklusive moms.



■ **Till jul blir det lätt lite extra mycket material av olika slag som behöver återvinnas.**

Julklappspapper och kartonger, plast och present-snören... Tänk på att sortera så mycket som möjligt, så blir det inte så fullt i sopkaret.

Här kommer en liten guide till sorteringsdjungeln:

- Julklappspapper: Sorteras som pappersförpackning

- Presentsnören: Sorteras som brännbart

- Presentförpackningar: Är förpackningen gjord av papper/kartong? Då ska den sorteras som pappersförpackning. Är den gjord av plast? Sortera den som plastförpackning.

- Dricksglas: Inget kalas utan kras brukar det heta. Gick just ett av vinglasen i golvet? Sortera det som deponi!

Vatten

En småhuskund med förbrukning om 150 m³ får en höjd kostnad med cirka 56 kronor/år eller knappt 5 kronor/månad.

Elnät

En småhuskund med förbrukning om 20 000 kWh/år får en höjd kostnad med 300 kronor/år eller 25 kronor/månad.

Fjärrvärme

Fjärrvärmepriset är oförändrat 2017.

Återvinning (fastighetsrenhållning)

Kommunfullmäktige beslutade i maj 2016 om miljöstyrande taxa gällande från 1/10, 2016. Dessa priser förblir oförändrade tills vidare.

Papper, snören, glas och kartonger... har du koll på hur du ska sortera "julskräpet"?

Dricksglas är av en annan kvalitet än glasburkar och flaskor och ska alltså INTE sorteras som glas.

• Burkar och flaskor: Är det pant på flaskan så ska den naturligtvis pantas. Du får en peng och flaskan kan återvinnas. Om det inte är pant ska glasflaskor sorteras i färgat och ofärgat glas och burkar utan pant sorteras som metallförpackning, eller lämnas i pantmaskinen ändå, men du får ingen peng för den.

• Värmeljuskoppar: Tänk på att återvinna värmeljuskopparna också. Aluminium är extremt energikrävande att tillverka och du sparar mycket på vårt gemensamma jordklot om du istället återvinner det aluminium som redan finns. Kom ihåg att pilla loss den lilla hållaren till vecken först bara. Den sorteras också som metallskrot, men ska inte sitta ihop med aluminiumet eftersom den är gjord av en annan metall.

Tack för hjälpen!

Skona ledningarna – använd miljötratt!

Nu finns det möjlighet att minska risken för igensatta avlopp och samtidigt göra en insats för miljön. Med miljötratten samlar du upp matfett som annars lätt hamnar i slasken där det sätter igen avloppsrören både inom din fastighet och i det allmänna ledningsnätet. Nu kan du istället lämna fett till återvinning på närmsta återvinningscentral, där vi kommer kunna använda det i vår biogasanläggning. Både använt fett och fett som stått och blivit gammalt går att samla med miljötratten – frityrolja (låt den svalna först bara), smör, gräddde, olivolja med mera. Vi har tagit hem ett begränsat antal Miljötrattar, så om du är intresserad av att prova får du gärna hämta en hos oss på Återvinningen.



Miljötratten är enkel att använda och skonar både dina egna och våra ledningar från att sättas igen.

Vi tömmer dina kärl som vanligt under helgerna

Årets jul- och nyårshelger har inte så många röda dagar, men vi vill ändå understryka att sophämtningen sker som vanligt, måndag-fredag, oavsett om det är röd dag eller inte. Tänk på att när båda flerfackskärlen ska tömmas är det två bilar som kommer. Låt kärlen stå framme tills de är tömda. Tack för hjälpen!

Hallå där

Fredrik Olsson, Kommunikatör på HEMAB

Vad gör du på jobbet?

– Jag formulerar texter till vår webbsida och i sociala medier. Jag är även ett internt, kommunikativt stöd i olika projekt.

Vad har du gjort tidigare?

– Jag har arbetat på Com Hems kundservice med informationsfrågor.



Foto: Pia Sjöberg

Vad tycker du om jobbet?

– Det är ett roligt jobb som är väldigt varierande och utmanande. HEMAB har många

projekt av olika slag och det är en stimulerande arbetsmiljö.

Vilka är de största utmaningarna med ditt jobb?

– Att på ett enkelt och begripligt sätt berätta om de ibland ganska komplexa verksamheter vi bedriver.

- **Namn:** Fredrik Olsson

- **Ålder:** 32 år

- **Familj:** Sambon Annalena

- **Tid på HEMAB:** Ungefär 7 månader

- **Fritidsintressen:** Jag gillar att titta på film, resa, läsa och lyssna på musik.